

การพัฒนาารูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศตวรรษที่ 21

The Development of Educational Administrative Model for Childhood Development in 21st Century

ลักษณะพร ใจดี*

ชุตติมา มุสิกานนท์**

บทคัดย่อ

การบริหารการศึกษาควรใช้หลัก POSDCORB โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญ คือ การกำหนดนโยบายการศึกษา(Policy) ประสานความร่วมมือ (Coordination) กับหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน/ผู้ประกอบการ และการบริหารบุคคล(Staffing) เน้นด้านการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนที่เลี้ยงเด็กบุคลากรทางการศึกษาทั้งนี้เป็นผลมาจากบริบทการศึกษาไทยที่มีลักษณะการเรียนการสอนแบบท่องจำ ครูบรรยายเนื้อหา ทฤษฎี เด็กไม่มีโอกาสลงมือปฏิบัติ ดังนั้น การบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศตวรรษที่ 21 จึงควรพัฒนาใน 3 ด้าน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยปรับเปลี่ยนลักษณะการเรียนรู้สู่สังคมแห่งฐานความรู้ (Knowledge Based Society) ในศตวรรษที่ 21 ดังนั้น รูปแบบการพัฒนาหลักสูตรควรออกแบบให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ผ่านการเล่น เรียนผ่านการจัดประสบการณ์แบบเป็นจริง เพื่อส่งเสริมทักษะความรู้แห่งยุคทักษะศตวรรษที่ 21 โดยหลักสูตรลักษณะเป็นแบบบูรณาการจากสาระเรียนรู้ที่หลากหลายวิชาเข้าใจด้วยกัน ส่วนกระบวนการเรียนรู้ ควรพัฒนาสู่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง คือ เป็นไปตามความต้องการของเด็กเล็กอย่างมีอิสระ โดยผู้สอนบรรยายเนื้อหาบ่อยลงเด็กเรียนรู้มากขึ้น ลักษณะการเรียนแบบโครงงาน Project-Base Learning (PBL) ให้เด็กได้ทดลองสร้างสรรค์ผลงาน (ศิลปะ หัตถกรรม) เพื่อให้เด็กสามารถนำเสนอความรู้ แสดงเหตุและผลเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน รวมทั้งการใช้สื่อและเทคโนโลยีช่วยในกระบวนการเรียนรู้ ในขณะที่การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ควรใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย โดยครูผู้สอนประเมินจากทักษะที่เด็กทำได้ ทำเป็น ให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ อารมณ์ สังคม การช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนหรือประเมินผลงานสะสม(Portfolios) ทั้งนี้ผลการประเมินต้องจัดทำเป็นสารสนเทศสำหรับเด็กแต่ละคนด้วย

คำสำคัญ : การพัฒนารูปแบบ เด็กเล็ก การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21

* หลักสูตรปรัชญาดุษฎี สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

** ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น

ABSTRACT

The educational administrative in 21st Century must take POSDCORB principal by the high administrator of Childhood school as must be role players in Policy formulation (P) and Coordination (Co) with all Government and Private Organization, including Staffing (S) by enhance competency of teacher, babysitting and Educational Personnel. Those Thai educational context teaching memorization styles with lectures emphasize theories without children practice. Therefore, the education administration for childhood development in 21st Century was Three aspects; curriculum development, Learning process and evaluated learning achievement by concerned the 21st century skills. The curriculum model was integrated with several of subjects. The Learning process are develop to Child Center as well as learning on needs with freely by less content and children learn more, such as Project-Base Learning (PBL), act on test, Creativity (arts and crafts), lead to present knowledge, reasonable, learning together, use media and technology supported learning. The part of evaluated learning achievement take various method, such as, evaluate from the skills, child can do, cooperate, help or exchange with friends in learning, association, emotions expression, along with Portfolios. The assessment got use to information resume for each child.

Keywords: Model Development Childhood Education administration in 21st Century

1. บทนำ

การพัฒนาเด็กเล็กมีสถานศึกษาแรกเริ่ม ตามบัญญัติของกฎหมายคือ ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ที่อายุระหว่าง 2-6 ปี เด็กเล็กวัยนี้ มีความเคลื่อนไหวตลอดเวลา สติปัญญาและมีความคิดเป็นอิสระ แปรเปลี่ยนตามสิ่งแวดล้อมที่พบเห็นใกล้ตัว ชอบลอกเลียนแบบตามความนึกคิดของตนจำเป็นอย่างยิ่ง ที่ต้องได้รับการดูแลอย่างใกล้ชิด (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2551: 12) การเตรียมความพร้อมจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาเด็กในวัยนี้ในส่วนการจัดการศึกษาเด็กเล็ก พัฒนาการและเตรียมผู้เรียนกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ ได้จัดทำคู่มือหลักสูตรกิจกรรมการเรียนการสอนระดับอนุบาลทั้งหมด 6 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเล่นตามมุม กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา (สำนักคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2542) แม้ว่ากิจกรรมเหล่านี้มุ่งเน้นการส่งเสริมการศึกษาเด็กเล็กโดยตรงก็ตาม แต่ในเชิงปฏิบัติผลสัมฤทธิ์ยังไม่เด่นชัดเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจมีปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งที่เป็นปัญหาอุปสรรค หากมีการศึกษาวิจัยเพื่อหาทางแก้ไขเพื่อพัฒนารากฐานการพัฒนาประเทศชาติให้เกิดความเจริญก้าวหน้าสามารถแข่งขันได้กับนานาประเทศ โดยรัฐบาลได้ประกาศใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) กำหนดให้

หน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา โดยเฉพาะการพัฒนาคน ดังกำหนดในแผนให้ยึด คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนามุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทยพัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัยใฝ่รู้มีความรู้มีทักษะมีความคิดสร้างสรรค์มีทัศนคติที่ดีรับผิดชอบต่อสังคมมีจริยธรรมและคุณธรรมพัฒนาคนทุกช่วงวัยอย่างมีคุณภาพรวมถึงการสร้างคนให้ใช้ประโยชน์และอยู่กับสิ่งแวดล้อมอย่างเกื้อกูลอนุรักษ์ฟื้นฟูใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม (ราชกิจจานุเบกษา, 2559: 4) จึงเป็นที่แน่ชัดว่า การพัฒนาซึ่งเป็นที่ทรัพยากรที่มีค่ามากที่สุด หากประชากรในประเทศที่มีคุณภาพมากย่อมสร้างความเจริญทั้งด้านสังคมเศรษฐกิจสภาพแวดล้อมทางวัฒนธรรมประเพณี ฯลฯ อย่างไรก็ตาม กระบวนการทำให้ประชากรมีคุณภาพ คือ การศึกษาที่มีการบริหารอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดยวางรากฐานตั้งแต่ช่วงวัยเด็กที่สำคัญ ด้วยการจัดรูปแบบการบริหารการศึกษาที่เหมาะสม

การสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาที่เหมาะสมต่อการพัฒนาเด็กเล็ก ดังนั้นการสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษา จึงต้องสอดคล้องรองรับกับแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2574) ซึ่งถือเป็นแผนยุทธศาสตร์ระยะยาวสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของประเทศ เพราะกล่าวได้ว่า การพัฒนาการศึกษาและเรียนรู้สำหรับพลเมืองทุกช่วงวัยตั้งแต่แรกเกิดจนตลอดชีวิต ต้องมีจุดมุ่งหมายที่สำคัญตามแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ดังมี หลักการสำคัญ คือ สถานศึกษาต้องบริหารจัดการที่แสดงความรับผิดชอบต่อ (Accountability) ต่อคุณภาพและมาตรฐานของบริการการศึกษาที่ให้แก่วัยเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง หลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ สนองตอบความต้องการของผู้เรียน โดยกระทรวงศึกษาธิการ (2559: 15-16) กำหนดยุทธศาสตร์ ดังนี้(1)ยุทธศาสตร์การพัฒนาหลักสูตร การเรียนการสอน กระบวนการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล(2)ยุทธศาสตร์ยกระดับคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา(3) ยุทธศาสตร์ผลิตและพัฒนากำลังคน การวิจัย และนวัตกรรมรองรับความต้องการของตลาดงาน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ(4)ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศและเทคโนโลยีดิจิทัล(5)ยุทธศาสตร์พัฒนาคุณภาพคนทุกช่วงวัยและการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ (6).ยุทธศาสตร์พัฒนาระบบบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของทุกภาคส่วน

ความจำเป็นทางการศึกษา ยังถูกกำหนดไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560-2564) และแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560- 2574) รวมถึงกฎหมายว่าด้วยการศึกษา คือ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพราะต่างตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาคุณภาพคนด้วยการศึกษาซึ่งเน้น ที่จุดมุ่งหมายหลักการสิทธิการศึกษามาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา รวมถึงการนำเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มาพัฒนารูปแบบการศึกษา ตลอดจน จุดมุ่งหมายด้านการพัฒนาสภาพแวดล้อม และความปลอดภัยในสถานศึกษา เป็นการสนับสนุนการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ อย่างไรก็ตาม ยังมีคำถามว่า ลักษณะอย่างไรจึงกล่าวได้ว่า การศึกษามีคุณภาพ โดยเฉพาะในศตวรรษที่ 21 หลายภาคส่วนมีการ

กำหนดแนวทางการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งมีหลักเกณฑ์ การตรวจสอบ ตัวแบบการประเมิน การวิจัยผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาในชั้นเรียน ตลอดจนมีการสำรวจความพึงพอใจทั้งของผู้เรียน และ ผู้ปกครอง เป็นต้น

การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กให้มีคุณลักษณะ คุณภาพที่พึง ประสงค์ มีจุดมุ่งหมายเพื่อผลิตทรัพยากรมนุษย์ โดยผู้เรียนสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ใน ศตวรรษที่ 21 ได้อย่างสมบูรณ์ ดำเนินชีวิตอย่างมีความสุข ดังนั้นบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็ก เล็ก จึงเป็นที่มาและความสำคัญของปัญหาในเรื่อง กระบวนการศึกษา หลักสูตร/เนื้อหาสาระ กิจกรรรมคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อม ความปลอดภัยใน สถานศึกษา รวมถึงปัจจัยที่มีส่วนสนับสนุนการศึกษาของเด็กเล็ก เพื่อให้การศึกษามีคุณภาพ มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณภาพ สามารถมีส่วนร่วมพัฒนาประเทศชาติ อย่างยั่งยืนต่อไปจึงเป็นที่น่าสนใจว่า องค์ประกอบในการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็ก ซึ่งเป็น ช่วงวันที่มีการพัฒนาสูงสุดของชีวิต ให้เป็นคนที่มีสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม เป็นฐาน รากของการพัฒนาประเทศได้เมื่อเป็นผู้ใหญ่ มีความสามารถในเชิงวิชาชีพ ปรับตัวให้เข้ากับสังคมใน ยุคศตวรรษที่ 21 ดังนั้นในการสร้างรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็ก นอกจาก เป้าหมายการพัฒนา ปัจจัยร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ควรมีองค์ประกอบทั้งในด้านหลักสูตร/ เนื้อหาสาระกิจกรรมคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา การจัดสภาพแวดล้อม ความปลอดภัย ของสถานศึกษา ควรมีลักษณะของรูปแบบเป็นอย่างไร ที่สามารถผ่านกระบวนการพัฒนาด้วยการ ตรวจสอบ ประเมินผล นำมาใช้ดำเนินการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพมาตรฐาน ด้วยเหตุผล ดังกล่าว ผู้วิจัยจึงประสงค์ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนา เด็กเล็กในศตวรรษที่ 21 โดยคาดหวังว่า รูปแบบที่สร้างมีความเหมาะสมกับช่วงวัยเกิดผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของเด็กเล็กอย่างแท้จริง สอดคล้องกับรองรับกับมาตรฐานการศึกษาปฐมวัย การ สนองตอบต่อแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ และตอบสนองยุทธศาสตร์กระทรวงศึกษาธิการ

2.วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศตวรรษที่ 21
2. เพื่อนำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศตวรรษที่ 21

3.ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา มุ่งศึกษาการสร้างและพัฒนารูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อ พัฒนาเด็กเล็ก และรายงานผลวิเคราะห์ การตรวจสอบ การประเมินผลรูปแบบการศึกษา ตลอดจน นำเสนอรูปแบบการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศตวรรษที่ 21
2. ขอบเขตประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย (1) ผู้บริหารสถานศึกษาของเด็กเล็ก (2) ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษา (3) ผู้ปกครองเด็กเล็ก

4..สรุปผลการวิจัย

1. บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเด็กเล็กในศตวรรษที่ 21 ต้องเป็นผู้ที่มีบทบาทในการระดมสมองโดยประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย (Coordination)เพื่อกำหนดนโยบายการศึกษา (Policy) และ การบริหารบุคคล(Staffing) โดยทำหน้าที่พัฒนาศักยภาพครูผู้สอนฝึกอบรมพี่เลี้ยงเด็กพัฒนาการใช้เทคโนโลยีแก่บุคลากรทางการศึกษาเพื่อเป็นปัจจัยสนับสนุนกระบวนการเรียนการสอน และการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้

2. การหลักสูตร ควรมีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ ผ่านการเล่น ผ่านการจัดประสบการณ์หรือประสบการณ์จริงเพื่อส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ ทำเป็น ปฏิบัติได้ อยู่ในสังคมได้การพัฒนาหลักสูตรเด็กเล็กด้วยการบูรณาการระหว่างสาระเรียนรู้จำเป็นและที่เหมาะสม

3. จัดกระบวนการเรียนรู้ ควรจัดให้เป็นไปตามความต้องการ โดยให้เด็กเล็กมีอิสระในการเรียนรู้อย่างเต็มที่ไม่ว่าจำกัดเวลา ผู้สอนบรรยายเนื้อหาให้น้อย เปิดโอกาสให้เด็กเล็กเรียนรู้ค้นหาความรู้ นำเสนอความรู้ ได้เรียนรู้ร่วมกับเพื่อน สามารถแสดงเหตุและผลเป็นการเรียนการสอนโดยใช้วิธีเรียนรู้แบบโครงงาน Project-Base Learning (PBL) เช่น ให้เด็กเล็กทดลองสร้างสรรค์ผลงาน (ศิลปะ หัตถกรรม) รวมทั้งการใช้สื่อและเทคโนโลยีช่วยในกระบวนการเรียนรู้

4. การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ครูผู้สอนใช้วิธีการประเมินที่หลากหลาย มีการจัดบันทึกสามารถใช้เป็นสารสนเทศสำหรับการศึกษาระดับที่สูงขึ้น การประเมินจากทักษะที่เด็กเล็กทำได้ ทำเป็น ให้ความร่วมมือในการเรียน อารมณ์ สังคม การช่วยเหลือแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับเพื่อนการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้จากผลงาน Portfolios

5.อภิปรายผล

จากการศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม เพื่อศึกษาลักษณะกายภาพศูนย์เด็กปฐมวัย (จัดตั้งอยู่ในเขตกรุงเทพมหานคร) และศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก (จัดตั้งในโรงเรียนอนุบาลประจำจังหวัด/อำเภอ และโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ) พบว่า ส่วนใหญ่มีองค์ประกอบอยู่ในระดับเหมาะสมตามเกณฑ์ ศูนย์เด็กปฐมวัยมีหน่วยงานรับผิดชอบ 3 หน่วยงานได้แก่สำนักอนามัยสำนักพัฒนาชุมชนและสำนักสวัสดิการสังคมส่วนศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก สำนักงานการประถมศึกษาแห่งชาติ จึงมีความพร้อมด้านอาคารสถานที่บุคลากรงบประมาณวัสดุและการจัดการผู้บริหารศูนย์ปฐมวัยหรือศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก ส่วนใหญ่ได้รับข้อมูลข่าวสารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ระดับมากที่สุด ในขณะที่ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็ก มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับการศึกษาของ ปุนทรวิภา น้อยนันทน์ (2559) ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับสาระวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4ผลการวิจัยพบว่าครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในระดับปานกลาง ข้อค้นพบที่เป็นเช่นนี้ เมื่อพิจารณาเห็นว่า ผู้เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาระดับเด็กเล็ก ยังมีความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 คลาดเคลื่อนอยู่หลายประการ ดังสรุปผลการประชุมกลุ่มย่อย

หัวข้อ“ทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 : นิยามและการประยุกต์ใช้แนวคิดหลักสูตรสื่อการเรียนรู้และการประเมินผล” ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยหรือ TDRI (สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์, 2556) ในการศึกษาเรื่องเดียวกัน ยังพบว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็ก มีทัศนคติต่อการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เด็กเล็กในศตวรรษที่ 21 ในระดับมากที่สุด ที่เป็นเช่นนี้เพราะการบริการการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้เด็กเล็กในศตวรรษที่ 21 (สัมภาษณ์เชิงลึก, 2560) เป็นการปรับปรุงการศึกษาทำให้การเรียนรู้เท่าทันสถานการณ์เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน ทำให้การเชื่อมโยงการเรียนการสอนเข้ากับชีวิตจริงคิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ได้ เพราะเน้นทักษะตามสภาพจริงมากกว่าศึกษาแบบท่องจำ ทำให้เกิดทักษะกับผู้เรียนได้ตามยุคสมัย ทำให้รู้จักเด่นจุดด้อย ซึ่งนำไปพัฒนาผู้สอนและผู้เรียนเป็นการปรับกระบวนการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับยุคแห่งทักษะความรู้เป็นการบริหารการศึกษาที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้ตรงกับศักยภาพของเด็กอย่างแท้จริง การให้ข้อคิดเห็นเพิ่มจากผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เสนอแนะว่า ผู้บริหารควรใช้หลัก Staffing ในการพัฒนาศักยภาพครูผู้สอนพี่เลี้ยงเด็กและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้หลักบริหารครูของ ชูติมา มุสิกานนท์ (2559) ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารงานสถานศึกษา **ด้านเมตตา**โดยมอบหมายงานให้ตรงกับความสามารถ ผู้ใต้บังคับบัญชาและสนับสนุนบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถของแต่ละคน **ด้านกรุณา** ผู้บริหารสถานศึกษาและครูร่วมแก้ไขปัญหาและข้อบกพร่องในการทำงานร่วมกัน **ด้านมุทิตา** ผู้บริหารสถานศึกษาควรยกย่องชมเชยแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาด้วยความจริงใจ **ด้านอุเบกขา** ผู้บริหารสถานศึกษาควรแบ่งงานผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างชัดเจน เหมาะสมตามความรู้ความสามารถ

2. การพัฒนาหลักสูตร จากการศึกษาเทคนิค Delphi Technique และการประเมินประสิทธิภาพรูปแบบพบว่า หลักสูตรควรมีรูปแบบการเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติ ผ่านการเล่น ผ่านการจัดประสบการณ์ หรือประสบการณ์จริงหลักสูตรที่ส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 คือ ทำเป็นปฏิบัติได้ อยู่ในสังคมได้การพัฒนาหลักสูตรเด็กเล็กด้วยการบูรณาการระหว่างสาระเรียนรู้จำเป็นและที่เหมาะสม ข้อค้นพบสอดคล้องกับการวิจัยของ ญัฐกาญจน์ อ่างทอง (2550) จัดทำรายงานการวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบและชุดปฏิบัติการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย พบว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาของผู้เรียนสูงขึ้น หลังใช้รูปแบบและชุดปฏิบัติการสอน โดยบูรณาการกับเพลง เกม และกิจกรรมหลากหลาย และเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ไม่ยึดหนังสือแบบเรียนเป็นหลัก ต้องเข้าใจหลักการสอนหลักสูตรภาษาอังกฤษ สามารถบูรณาการทักษะภาษา และเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องเหมาะสมเพื่อการสื่อสารด้วยภาษาธรรมชาติ และการสอนภาษาอังกฤษด้วยการปฏิบัติงาน การใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ในห้องเรียน จึงส่งเสริมให้ระดับความรู้ความสามารถของผู้เรียนมีระดับสูงขึ้น เห็นว่าหลักสูตรการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ต้องด้วยบูรณาการสาระวิชาที่หลากหลายเข้าด้วยกันได้อย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ยังอภิปรายเพิ่มเติมได้ว่า จากผลการวิจัยที่พบว่า ผู้บริหารส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจ และมีทัศนคติต่อการพัฒนาหลักสูตรให้ส่งเสริมการเด็กเล็กได้รับการพัฒนาทักษะใน

ศตวรรษที่ 21 ต้องพัฒนาหลักสูตรให้มี 3 ลักษณะคือ (สัมภาษณ์เชิงลึก, 2560) เน้นในเรื่องดังต่อไปนี้ (1) การบริหารการศึกษาพิจารณาปรับหลักสูตรให้มีลักษณะกระชับ ภายใต้บริบทว่าสอนให้น้อยลง เรียนรู้ให้มากขึ้น โดยเปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระตามที่เด็กสนใจปรับหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่น นำไปใช้สอนด้วยวิธีที่หลากหลาย โดยเฉพาะ การเรียนรู้ผ่านโครงงานแบบ Project-Based Learning (PBL) (2) การบริหารการศึกษาต้องสร้างหลักสูตรในลักษณะเด็กช่างคิด หลักสูตรแบบเดิมให้ความสำคัญเนื้อหาเป็นหลักส่งผลให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง มีบทบาทหน้าที่ป้อนข้อมูลให้นักเรียนขณะที่หลักสูตรแบบใหม่มุ่งเน้นการพัฒนาทักษะควบคู่ไปกับกลุ่มสาระความรู้และสนับสนุนให้ใช้นวัตกรรมการสอนยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางให้อิสระในการเรียนรู้ด้วยตนเองอาทิเช่นการเรียนรู้จากปัญหาการเรียนรู้ผ่านโครงการการเรียนรู้ผ่านประสบการณ์ ฯลฯ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้จึงควรเน้นการพัฒนาทักษะมากกว่าเนื้อหาและสร้างสถานการณ์ให้มีการแก้ปัญหา สร้างเสริมประสบการณ์จริง (3) การบริหารการศึกษาต้องให้ความสำคัญต่อการพัฒนาหลักสูตรแบบบูรณาการ หรือการบูรณาการวิชา(Integrated by subjects)เป็นการบูรณาการระดับที่ใหญ่ที่สุด เพราะมีผลกระทบต่อการจัดโครงสร้างหลักสูตรและการบริหารจัดการวิชาที่มีการบูรณาการกันบ่อยมาก ตัวอย่างเช่น วิชาสังคมศึกษากับวิชาวิทยาศาสตร์ เพราะเป็นวิชาที่เกี่ยวกับชีวิตและนักเรียนสามารถสัมผัสพบเห็นได้ในชีวิตประจำวัน ส่วนการบูรณาการวิชาอื่นๆ ที่พบได้ เช่นวิชาวิทยาศาสตร์กับคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์หรือคณิตศาสตร์กับภาษาไทย การบูรณาการเฉพาะบางช่วงชั้น หรือตลอดทุกช่วงชั้นก็ได้ ดังที่ วิลเลียม ภูเก็ต(2559)เสนอไว้ในผลการวิจัยว่า ทุกโรงเรียนดำเนินการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นอาเซียนภาษาอังกฤษเทคโนโลยีพหุวัฒนธรรม และภาษาเพื่อนบ้านมีการจัดตั้งศูนย์อาเซียนศึกษาจัดกิจกรรมเผยแพร่ความรู้ด้านอาเซียนในขณะที่ ผลการวิจัยของ ปราณีไชยพันธ์ การบริหารกิจกรรมหลักสูตรท้องถิ่น 9 กิจกรรมย่อยคือกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์เป้าหมายกิจกรรมและวิธีการบริหารการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนโดยคณะกรรมการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นและครูผู้สอนจัดทำโครงการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนที่สอดคล้องและสัมพันธ์กับผลการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของคณะกรรมการบริหารหลักสูตรท้องถิ่นครูผู้สอนและชุมชนกำหนดวิธีการเครื่องมืออุปกรณ์และสถานที่การบริหารการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความพร้อมของครูผู้สอนและชุมชนกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดความสำเร็จของการบริหารการจัดการหลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนที่เหมาะสมกับสภาพแวดล้อมของชุมชนจัดสรรงบประมาณประจำปีเพื่อการสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมการบริหารจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนจัดทำปฏิทินปฏิบัติการบริหารการจัดการเรียนรู้หลักสูตรท้องถิ่นในโรงเรียนในแต่ละภาคการเรียนให้สอดคล้องกับชุมชนเป็นต้น

3. การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนจากการวิจัยพบว่า การบริหารการศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อสร้างทักษะแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 (Partnership For 21st Century Skills) เป็นการกำหนดกระบวนการจัดการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนให้เกิดทักษะ ความรู้ ความชำนาญ

และสมรรถนะที่ นำไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมแห่งความเปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน โดยผสมผสานองค์ความรู้ ทักษะเฉพาะด้าน ความชำนาญการและความรู้เท่าทันกับยุคสมัย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Price และ Light (2011) ทำการวิจัยเรื่องการประเมินในห้องเรียนเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในประเทศตลาดเกิดใหม่ผ่านโครงการการประเมินและ*การเรียนรู้การสอนทักษะ*ในศตวรรษที่ 21 (ATC21S) ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการอภิปรายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาและให้ความสำคัญอย่างมากกับบทบาทกลยุทธ์การประเมินที่ใช้ห้องเรียนเป็นฐานในการส่งเสริมการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการวิจัยทั้งหมดที่อ้างถึง ยืนยันได้อย่างแน่นอนว่าเครื่องมือในการประเมินและกลยุทธ์เหล่านี้มีผลเชิงบวกเป็นจำนวนมากในขอบเขตที่เป็นกุญแจสำคัญที่รู้ได้ว่าเป็นด้านที่สำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาได้แก่ความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนกับครู ความสามารถครูในการปรับปรุงการเรียนการสอน การพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 การมีส่วนร่วมของนักเรียนและการคิดของนักเรียน วิธีการเหล่านี้เป็นเรื่องปกติในประเทศพัฒนาแล้วแต่มีงานวิจัยน้อยเกี่ยวกับวิธีการปรับวิธีการเหล่านี้ให้เข้ากับบริบทโรงเรียนในหลายประเทศที่เกิดขึ้นใหม่ในตลาดซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่ต้องเข้าถึงทรัพยากรการพัฒนาวิชาชีพ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลจากสถาบันการวิจัยเพื่อพัฒนาประเทศไทย (2556) เสนอว่า เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีการเก็บและเข้าถึงเนื้อหาทำได้กว้างไกลมากขึ้นและราคาถูกลงตัวอย่างเช่นองค์กรด้านการศึกษาของรัฐหรือเอกชนสามารถนำเนื้อหาแบบเรียนและข้อสอบเก็บไว้ในฐานข้อมูลออนไลน์และสถานศึกษาทั่วประเทศสามารถเข้าถึงและดึงข้อมูลจากแหล่งเหล่านั้นมาใช้ได้สะดวกและง่ายดายอีกทั้งเทคโนโลยีในการเก็บบันทึกและดึงข้อมูลยังทำให้การเข้าถึงเนื้อหาที่มีลักษณะไม่ยึดติดกับเวลาและสถานที่ (time-shifting) ซึ่งช่วยสนับสนุนการเรียนรู้ด้วยตนเองนอกห้องเรียนนอกจากนั้นเทคโนโลยียังอนุญาตให้ปรับเปลี่ยนเนื้อหาให้ทันสมัยเช่นการใช้ตัวอย่างที่สัมพันธ์กับเหตุการณ์ปัจจุบันหรือการอ้างอิงงานวิจัยชิ้นใหม่ล่าสุดรวมถึงเนื้อหาเหล่านั้นยังสามารถปรับให้เข้ากับระดับการเรียนรู้ของแต่ละบุคคลได้ด้วยอย่างไรก็ดี การจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับแนวคิดการพัฒนาทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ในการวิจัยครั้งนี้นำเสนอรูปแบบการจัดกระบวนการเรียนรู้ เน้นในเรื่อง ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางครูต้องปรับบทบาทเป็นผู้ให้การสนับสนุน (facilitator) และส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง (active learners) ตามแนวคิด สอนให้น้อยเรียนรู้ให้มาก ซึ่งรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายเช่นกระบวนการสร้างความรู้กระบวนการคิดกระบวนการเรียนรู้แบบบูรณาการกระบวนการเรียนรู้การเรียนรู้ด้วยตนเองกระบวนการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฯลฯ อย่างไรก็ตามการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนโดยตอบสนองต่อมาตรฐานและตัวชี้วัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ ผ่านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนซึ่งให้ความสำคัญกับการเรียนรู้เนื้อหาตามกลุ่มสาระวิชามากกว่าการพัฒนาทักษะการประยุกต์ใช้แนวคิดตามหลักการจัดการเรียนรู้ที่ปรับเปลี่ยนส่วนอื่นให้สอดคล้องกับแนวคิดด้านการจัดการเรียนรู้ในหลักสูตรโดยเฉพาะในส่วนของเป้าหมายหลักมาตรฐานและตัวชี้วัดการจัดโครงสร้างเวลาเรียนต้องสอดคล้องกับแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัฒนาเด็กปฐมวัย พ.ศ. 2551 กำหนดให้เด็กปฐมวัยได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพตามแผนนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ

ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยโดยมุ่งเน้นให้พ่อแม่ผู้ปกครองครูผู้ดูแลเด็กและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการเลี้ยงดูการสร้างประสบการณ์การส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กปฐมวัยเกิดการเรียนรู้และพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพที่ได้กำหนดกระบวนการเรียนรู้ ในรูปแบบการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กซึ่งเป็นแนวทางการพัฒนาเด็กเล็กในศตวรรษที่ 21 คือ (1) เลี้ยงดูเด็กให้มีสุขภาพที่ดีและปลอดภัย (2) จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับธรรมชาติความต้องการและพัฒนาการของเด็ก (3) จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยเอื้อต่อการเรียนรู้ตามวัยของเด็ก (4) ประเมินการเจริญเติบโตและพัฒนาการเด็กอย่างต่อเนื่อง และ (5) ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัวชุมชนและสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก นอกจากนี้ข้อเสนอนี้ขอเสนอในหัวข้อการจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับแนวคิดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 เนื่องจากเสนอให้มีการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญพร้อมสนับสนุนให้ใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย การพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ประเด็นสำคัญเร่งด่วนคือ การพัฒนาทักษะครูมีข้อเสนอแนะดังนี้ (สัมภาษณ์เชิงลึก, 2560) ผู้บริหารการศึกษาต้องดำเนินการทางการบริหารในด้านการพัฒนาบุคคล โดยเน้นครูผู้สอน ที่เลี้ยงเด็ก บุคลากรทางการศึกษา โดยหาแนวทางการพัฒนาทักษะและคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งแนวทางการใช้ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของเด็ก มาใช้ประเมินผลครูผู้สอนอย่างเป็นธรรม เพื่อจูงใจ กระตุ้นให้ครูผู้สอนเกิดการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนด้วย

4. การบริหารการศึกษาเพื่อการพัฒนา รูปแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ทั้งเพราะวิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้มีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากเป็นผลสะท้อนถึงความสำเร็จในการพัฒนาหลักสูตร และจัดกระบวนการเรียนการสอน ดังที่ Moss, Brookhart และ Long (2011 : 66) และ Bellamy, Provenzano และ O'Rourke (2013) การประเมินผลยังข้อมูลสารสนเทศสำหรับนำไปพัฒนาผู้เรียนปรับปรุงการเรียนการสอนและวางแผนการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ในขณะที่การทดสอบเป็นหลักข้อสอบส่วนใหญ่มีลักษณะท่องจำและมุ่งเน้นเนื้อหา ไม่ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์ซึ่งไม่สามารถใช้เป็นสารสนเทศสำหรับเรียนในศตวรรษที่ 21 ได้ นอกจากนี้การทดสอบมาตรฐานระดับประเทศยังไม่มีกรอบแบบระบบการจัดเก็บและเปิดเผยข้อมูลการสอบ เช่น คะแนนสอบ และข้อมูลพื้นฐานอื่นๆ ทำให้เสียโอกาสในการจัดเก็บข้อมูลที่จะจำเป็นสำหรับการสร้างความรับผิดชอบและการวางแผนเชิงนโยบายจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยน และพัฒนารูปแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ โดยการประเมินโดยการบูรณาการทักษะที่ต้องการวัด เช่น บูรณาการความรู้กับทักษะอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือหลายอย่างที่เกี่ยวข้องกัน บูรณาการทักษะกับค่านิยม เป็นต้นและประเมินจากกลุ่มที่เกี่ยวข้อง เช่น ครู นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อน สอดคล้องกับศึกษาของ Shute และคณะ (2008) ทำการวิจัยเรื่องการส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 : ประโยชน์ของ Blinking โดยได้เสนอแนะวิธีการประเมินที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือการออกแบบโดยใช้หลักฐานเป็นศูนย์กลาง (Evidence Centered Design : ECD) และการประเมินแบบซ่อนเร้น (Stealth Assessment) สำหรับการออกแบบโดยใช้หลักฐานเป็นศูนย์กลางหรือ ECD เป็นกระบวนการออกแบบทดสอบอย่างเป็นระบบและการปฏิบัติโดย

รวบรวมหลักฐานความสามารถที่ข้อสอบสามารถวัดได้ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ คือ (1) การนิยามข้อเรียกร้องที่ทำความเกี่ยวกับความสามารถของนักเรียน (Competency Model : CM) (2) การสร้างสิ่งที่ถือว่าเป็นหลักฐานที่ถูกต้องของการเรียกร้อง (Evidence Model : EM) และ (3) การกำหนดลักษณะและรูปแบบของภาระงานที่นำหลักฐาน (Task Model : TM) ซึ่งวิธี ECD ให้กรอบการพัฒนาการประเมินว่ามีการเชื่อมโยงกับความสามารถของนักเรียนอย่างชัดเจนผ่านรูปแบบห่วงโซ่หลักฐานกล่าวได้ว่า การประเมินผลการเรียนการสอนแบบบูรณาการเกิดขึ้นควบคู่กับการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการและการประเมินโดยการให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติจริง แล้วประเมินชิ้นงาน/ผลงานที่เกิดจากการปฏิบัติพฤติกรรมที่พึงประสงค์ขณะกำลังปฏิบัติ ความรู้ที่ได้จากการนำเสนอผลงาน ตอบคำถามได้ชัดเจนมีข้อมูลและเหตุผลสนับสนุนหลักฐานที่ถูกต้องชัดเจนตามการศึกษาของ Shute และคณะ (2008) ที่สอดคล้องกับระบบการศึกษาไทยคือ แฟ้มสะสมงาน Portfolio ดังนั้นการวิจัยนี้ จึงนำเสนอรูปแบบการประเมินผลสัมฤทธิ์ด้วย องค์ประกอบสำคัญ 3 ประการเช่นกัน คือ การแสดงผลงานที่เด็กเล็กสร้างสรรค์ อาทิ ผลงานการวาดรูป การตัดกระดาษ การประดิษฐ์สิ่งของจากวัสดุเหลือใช้ เรียกโดยรวมว่าประเมินผลจากทักษะ (Competence) โดยอิงการปฏิบัติ

6. ข้อเสนอแนะ

1. จากการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเด็กเล็กเป็นผู้บริหารสูงสุดในสถานศึกษานั้น แต่มีบทบาทแตกต่างกันเนื่องจากมีบริบทแตกต่างกัน คือ มีองค์การภาครัฐเป็นต้นสังกัด อาทิ กรุงเทพมหานคร กระทรวงมหาดไทย กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข กองทัพบก และองค์กรภาคเอกชน ทำให้ผู้บริหารยังไม่มีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการอย่างเต็มความสามารถ ดังนั้นเพื่อให้การบริหารการศึกษา จึงควรมอบอำนาจ และกระจายอำนาจสู่ผู้บริหารของสถานศึกษาเด็กเล็กทุกแห่งมีอำนาจหน้าที่ ในการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาเด็กเล็กในศตวรรษที่ 21 ใกล้เคียงกัน

2. ด้านการพัฒนาหลักสูตร เป็นปัจจัยที่สำคัญมาก ที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 และสามารถเสริมสร้างแรงจูงใจ ความสนใจให้เกิดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเกิดทักษะจากการเรียนรู้ได้เป็นอย่างดีนั้นครูผู้สอนจึงควรปรับเปลี่ยนเทคนิควิธีการสอน โดยเน้นการให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ สร้างสถานการณ์การสอนให้เด็กคิดวิเคราะห์เป็น ทำเป็น สามารถเข้าสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

3. กระบวนการเรียนรู้ สถานศึกษาควรมีนโยบายการศึกษาในศตวรรษที่ 21 คือ ให้ผู้เรียนได้เรียนตามความต้องการอย่างมีอิสระสื่อเทคโนโลยีช่วยในการเรียนรู้ คิดวิเคราะห์เป็นในรูปแบบ Project-Based Learning หรือบรรยายให้น้อย ผู้เรียนร่วมกันค้นหาความรู้ หรือเหตุและผล

4. การประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ สถานศึกษาควรจัดซื้อจัดจ้าง จัดทำมุมการเรียนรู้ เพื่อให้เด็กได้ทำผลงานโดยใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ ที่ช่วยให้เกิดทักษะความรู้และสร้าง

ผลงาน จัดทำแฟ้มผล (Portfolio) รวมทั้งครูผู้สอนต้องมีความรู้ด้านสื่อและเทคโนโลยีด้วย อีกทั้งปรับเปลี่ยนหรือใช้วิธีการประเมินผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ ที่หลากหลายสอดคล้องกับสาระวิชาและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21

บรรณานุกรม

- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2551). มาตรฐานการจัดการศึกษาท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. (สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี). กรุงเทพฯ ฯ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564). กรุงเทพฯ ฯ สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์สำนักงานปลัดกระทรวงกระทรวงศึกษาธิการ
- ชุตินา มุสิกานนท์. (2559). การใช้หลักพรหมวิหารธรรมในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่ายที่ 1 โนนแดงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 7. บทความการวิจัย. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเวสเทิร์น.
- ณัฐกาญจน์ อ่างทอง และคณะ. (2550). การพัฒนารูปแบบและชุดปฏิบัติการเรียนการสอนเพื่อเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์และเจตคติในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย. รายงานการวิจัยหลักสูตรการศึกษาและการสอน (ประถมศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- ปทุมทริกา น้อยนนท์. (2559). การพัฒนารูปแบบการประเมินการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 สำหรับ สาระวิทยาศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4. ปรินญาปรัชญาคุษภูิบัณฑิตสาขาวิชาวิจัย และประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย (3-5 ปี): แนวคิดของกลุ่มนักการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

